

udarbejdet paa Grundlag af det Forslag, som fremkom fra den af Hr. Falbe Hansen ledede Landbokommission, kun at Samfundets Krav om at faa Andel i de Formuer, som Fideikommissbesidderne nu raader over, er blevet betydeligt skærpede. Dog vil sikkert ikke alle finde, at de er skærpede tilstrækkeligt, derom er det et Vidnesbyrd, at min Kollega Minister Stauning har taget Forbehold overfor Lovforslaget. Paa den anden Side kan der vel ikke være Tvivl om, at Lensbesiddere, Stamhusbesiddere og Fideikommissbesiddere i det hele taget vil finde, at Kravene er overdrevent skærpede.

Det skyldes ikke nogen Vilkaarlighed, at Samfundets Krav er blevet skærpet betydeligt i dette Lovforslag i Forhold til de Krav, der var fremsatte af Landbokommissionen, men det skyldes de Forhold, som Krigsperioden har skabt. For det første har Krigsperioden skabt Forhold, som gør Kravet om at skaffe Jord til ubemidlede Landarbejdere langt stærkere, end det har været tidligere. Det er ikke muligt for nogen ubemidlet Landarbejder nu at skaffe sig en Jordlod at arbejde paa ved de Midler, han selv kan sammentjene. Derfor maa der stilles skærpede Krav til Fideikommissgodserne om at afstaa Jord. Men samtidig med, at Kravet om Jord er steget, er paa den anden Side de store Jordbesidderes Formuer vokset uhyre i disse Krigsaar, uden at dette skyldes nogen Virksomhed fra Jordbesidderens Side. Deres Formuer er ganske af sig selv vokset overordentlig stærkt under Krigsperioden, i hvert Fald hvis de ikke har ført en urimelig ødsel Levemaade, thi deres Indtægter er blevet fordoblet eller rettere sagt mangedoblet i Krigsperioden i Forhold til tidligere. Derfor er det rimeligt og naturligt, at Samfundet nu kræver at faa en betydelig Del af denne Formue for derved at skaffe sig Midler til at hjælpe Landarbejderne til at komme i Vej paa den Jord, som Samfundet paa anden Maade skaffer dem.

Det Lovforslag, jeg her skal have den Ære at fremsætte, er ikke et Agitationsforslag, men et Forslag, ved hvis Formulering man har haft for Øje at danne et Lovforslag, som kunde gennemføres nu, og som kunde komme Landarbejderne til Nytte i den nu foreliggende ekstraordinære, vanskelige Situation.

Lovforslaget gaar ud paa følgende: „Enhver Besidder af Len, Stamhus eller Fideikommissgods med det dertil knyttede Løsøre og Kapitaler eller af Kapital, der er substitueret for tidligere med Majorats-

baand belagt Jordegods, alt, forsaavidt det er belagt med fideikommissarisk Baand, gives der Ret til at overtage Besiddelsen til fri Ejendom mod for de Besiddelser, hvorpaa der hviler Hjemfaldsret, at indbetale 25 pCt. af Værdien til Statskassen og for de øvrige Besiddelser 20 pCt. samt mod at stille indtil en Trediedel af den af ham overtagne Jord til Raadighed for Staten mod Erstatning.“

Hvis dette gennemføres, vil Staten komme til at raade over 90 Mill. Kr. og over 40 000 Tdr. Land. Man vil altsaa have baade Jord og Penge til at hjælpe ubemidlede Landarbejdere til at faa et selvstændigt Hjem og en selvstændig Bedrift. Den Erstatning, som Fideikommissbesidderne skal have for den Jord, de skal afstaa, „bestemmes efter den Værdi, hvortil Jorden er ansat ved den sidst skete almindelige Jordvurdering. Erstatningen ansættes af de i Ejendomsskyldloven nævnte Vurderingsmyndigheder, saaledes at Vurderingsraadet først prøver Rigtigheden af den fra den sidste almindelige Vurdering foreliggende Ansættelse og dernæst, efter eventuelt at have foretaget den nødvendige Fordeling af det paagældende Vurderingsbeløb mellem den afstaaede Jord og anden Jord, hvormed denne er samvurderet, forhøjer eller nedsætter det paa den afstaaede Jord fallende Beløb under Hensyn til den Ændring i Jordens Værdi, der muligt kan være indtraadt siden den sidste almindelige Vurdering. Vurderingsraadets Ansættelse kan saavel af Besiddereren som af Lensnævnet indankes for Overskyldraadet, hvis Afgørelse er endelig. Der skal ikke tages Hensyn til den Ulempe, som Jordens Bortskæring maatte have for den øvrige Besiddelse. Ej heller skal der, saafremt Jordafstaaelsen efter Besidderens Ønske ordnes saaledes, at der afgives en samlet Ejendom med paastaaende Bygninger, ydes Erstatning for disse udover den Værdi, de maatte have under Jordens Anvendelse til Oprettelse af mindre Jordbrug“. Om Ulempeerstatning bliver der altsaa i dette Tilfælde ikke Tale. Der bliver kun Tale om at udrede Erstatning for Jordens virkelige Værdi under Hensyn til den Vurdering, som sidst er blevet foretaget paa den. Paa denne Maade vil Samfundet altsaa, som jeg før sagde, komme i Besiddelse af 40 000 Tdr. Land. Medens den faste Ejendoms Vurdering fastsættes paa denne Maade, skal naturligvis Værdipapirer, der noteres paa Børsen, tages efter deres Kursværdi og i øvrigt til almindelig Salgsværdi efter Vurdering af Lensnævnet. „Afgiften til